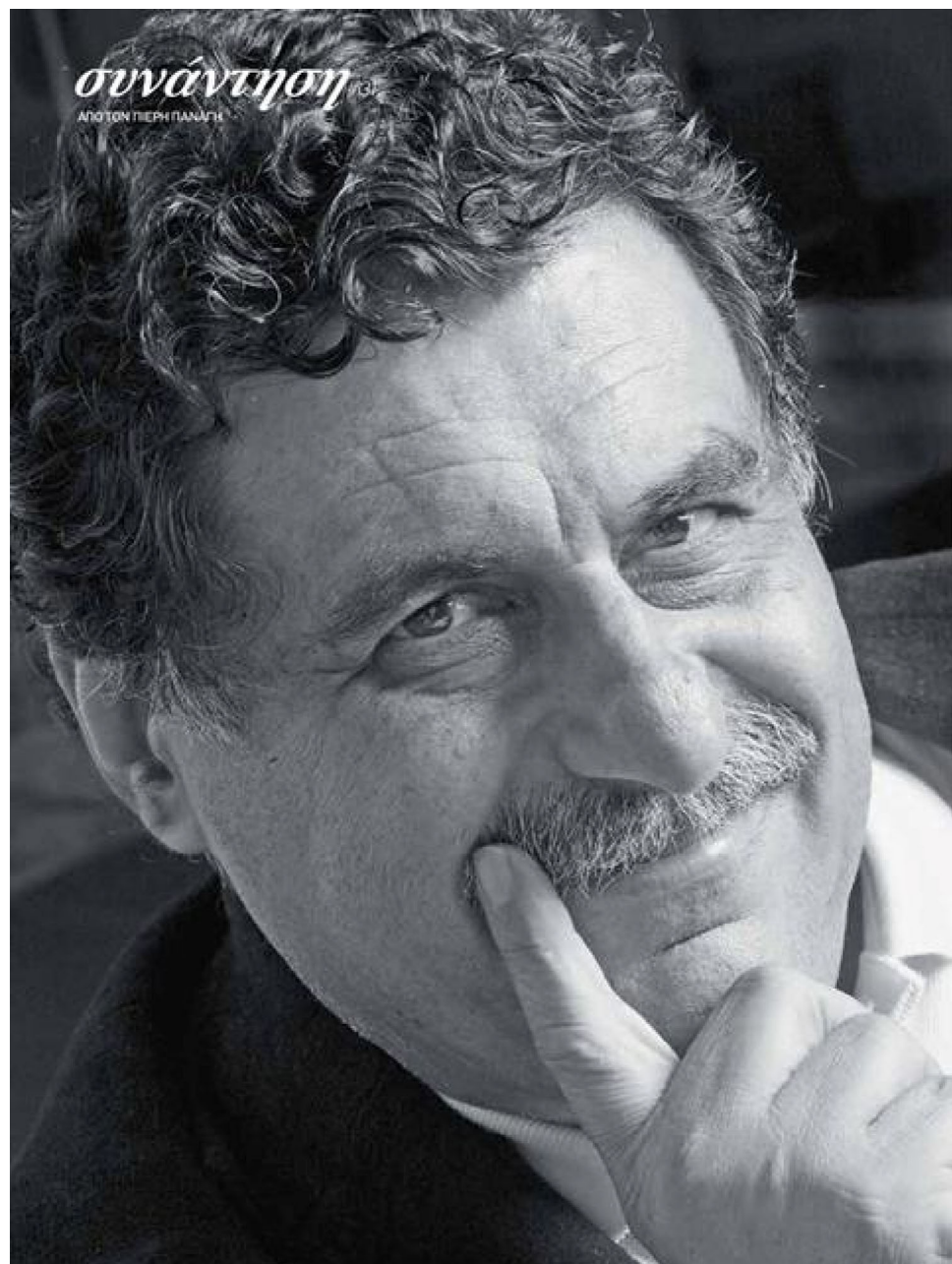

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΑΛΕΠΟΣ

Ο διεθνής Κύπριος του κρασιού

Ξεκινώντας απ' την Πάφο, ο Γιάννης Τσαλέπος κατέφερε να φέρει την «άνοιξη» του ελληνικού κρασιού, συστήνοντας στο κοινό το Μοσχοφίλερο. Ανήσυχος και διορατικός, ο επιχειρηματίας αφηγείται την ιστορία της συναρπαστικής ζωής του.

Τι είναι εκείνο που θυμάστε πιο έντονα απ' τα παιδικά σας χρόνια στην Κύπρο;

Το πόσο ρομαντικός ήταν οι εποχές εκείνες... Η Πάφος, απ' εκεί κατάγομαι, ήταν ένα μικρό χωριό τότε. Ένιωθα ότι όλοι ήμασταν μια μεγάλη παρέα, χωρίς να υπάρχουν κοινωνικές τάξεις, εδώ οι φτωχοί, εκεί οι πλούσιοι. Ήμασταν όλοι ίσοι. Θυμάμαι επίσης πόσο φορτισμένα ήταν τα γεγονότα τότε. Η ΕΟΚΑ, η ανταρσία, έχασα τον πατέρα μου το '64, ήταν το προξένημα στην Ελλάδα, η Χαλκίδα, το εδάφειο... Πέραν αυτών θυμάμαι το φαγητό της μένας μου που μαγειρεύει εξαιρετικά – και το κάνει ακόμα και σήμερα παρά το 59 της χρόνια – την προσοχή της στην πρώτη ύλη, το πάθος της.

Μικρός για ποιο πράγμα προορίζετε τον εαυτό σας;

Το όνειρο όλων ήταν να γίνουν γιατροί. Δεν ήθελα το αίμα και γενικά ήταν κάτι που δεν με εν-

διέφερε. Ψαχνόμουν γενικά... Ήθελα να φύγω, να ταξιδέψω. Αυτό ήταν στο μυαλό μου και έδινα να γίνει οινολόγος.

Είχατε τόσες φυγές;

Πάντα με θυμάμαι να θέλω να φύγω. Και όταν τελικά το έκανα, προσπάθησα να δω τι θα κάνω φάνοντας μια θάλασσα. Και αποδείχθηκε ότι αυτή η θάλασσα ήταν η οινολογία.

Η οποία πώς προέκυψε;

Τέλειωσα πρακτικό κλάδο και έζησα ότι θα έκανα κάτι με χημείο που μου άρεσε. Φυσικά, σπέρριψα την Αγγλία για ευχρόνιους λόγους. Ξέρετε, ήταν πολύ φορτισμένες αποφάσεις. Είχα χάσει πολλούς φίλους στον αγώνα της ΕΟΚΑ, στο στρατό ήμουν ανθυπολοχαγός και έχασα επίσης πολλούς στρατιώτες. Ήξερα λοιπόν ότι έπρεπε να φύγω απ' την Κύπρο, δεν ήθελα να πάω Αγγλία και ότι έπρεπε να ταξιδέψω. Πήγα στη Γαλλία ως αντίδραση για τους Άγγλους που θεωρούσαν

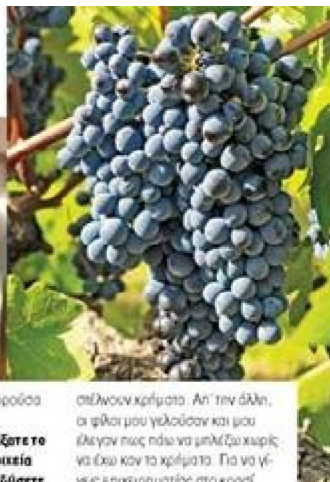
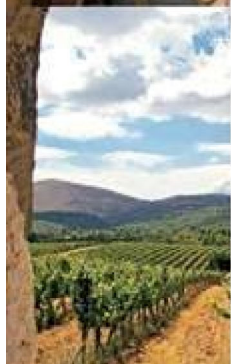
υπερόπτιους για τα κακά της Κύπρου. Πηγαίνοντας εκεί, μετά τον Μάη του '68, το περιβάλλον το φοιτητικό ήταν πολύ γοητευτικό.

Είχατε εικόνα τι κάνει ένας οινολόγος;

Προέρχομαι από μια πόλη που είχε κρασί, παρόλο που ήταν πολύ πρέμια τα πράγματα. Είχα κάποιες αναφορές – τα φοιτητά που μετέφεραν σταφύλια, τη μυρωδιά τους· ενώ η επαφή με τη φύση ήταν κάτι που αποζητούσα. Περιπατώντας στους αμπελώνες της Βουργουνδίας κατάλαβα πως μου άρεσε, έκαμνα τότε προς την επαφή με τη φύση. Τότε ήταν που πήρα την απόφαση να κάνω αυτή τη δουλειά.

Πότε σημαντική είναι η Γαλλία στη σύγχρονη οινική πραγματικότητα;

Η Βουργουνδία εκπροσωπούσε – και το κάνει εν μέρει ακόμα – τον μακρό παραγμένο, την ποιότητα, το φιλοσοφημένο

κρασί. Είναι ένα σημείο αναφοράς στο καλό κρασί και στη φιλοσοφία του τεμπέλη.

Είχατε πάει Δουργουνζία με σκοπό να επιστρέψετε Κύπρο; Βέβαια. Και αυτό έκανα. ... Μετά τις σπουδές μου επέστρεψα και έκανα μάστερ και μια συνέντευξη σε μια εταιρεία, τη ΣΕΔΑΠ. Κατάλαβα όμως ότι η Κύπρος είχε μεσάνυχτα από κρασί, δεν γνώριζαν καν την ειδικότητα του αναλόγου, τότε το κρασί τα έκαναν χιρικοί. Ήταν ένα μικρό κομμάτι χωρίς κανένα πλάνα για το κρασί. Δεν υπήρχαν λαϊκόν ή προσηγορίες για να μείνω στην Κύπρο.

Και στην Αρκαδία πώς καταλήξατε;

Για να είμαι ειλικρινής δεν ήθελα να μείνω σε μια επαρχιακή πόλη. Η Αρκαδία όμως μου έδωσε την ευκαιρία να είμαι εκεί όσους την επαφή με τη φύση αλλά να ηγηώμαι και στην Αθήνα για να δω θέατρο, να παρακολουθήσω ταινίες στο κινητό...

Αποφασίσατε να ασχοληθείτε με το κρασί, σε μια περίοδο που η γενετήριά σας «είχε μεθύρα μεσάνυχτα στο κρασί» όπως έλεγαν. Και η Ελλάδα όμως δεν ήξερε πολλά για το Μοσχοφίλερο.

Η Ελλάδα ήταν σφαίρα πιο μπροστά σε ό,τι αφορά το κρασί. Εκεί υπήρχαν μια ελπιδοφόρα, μια διαφορετική κουλτούρα σε αντίθεση με την Κύπρο που ήταν πολύ συμβλητική για να αντιζηλι (γέλια). Έφαγα κάτι που θα μου παρείχε ελευθερία και όχι να με βό-

λει σε καλούπια. Δεν μπορούσα να μείνω λαϊκόν εδώ.

Απ' την άλλη γιατί επιλέξατε το Μοσχοφίλερο; Ποια στοιχεία του σας έκαναν να επενδύσετε σε αυτό;

Η επιλογή τότε ήταν Μοσχοφίλερο ή Αγιωργίτικο αλλά το πρώτο ήθελε λιγότερη προσοχή για να αναδειχθεί. Με το Αγιωργίτικο ασχολήθηκα μετά από 15 χρόνια αλλά ένα κόκκινο κρασί είναι πάντα πιο δύσκολο. Το Μοσχοφίλερο, με τις πρώτες κινήσεις που κάναμε το 1980, άρκεσαν να φανούν οι δυνατότητές του και να αποδείξει, εξ ου και ακολουθήσαν πολλοί άλλοι μετά.

Κάπου διάβασα ότι την επόμενη χρονιά της επιτυχίας σας κυκλοφόρησαν 85 επικές Μοσχοφίλερο ή κάτι που έμοιαζε με αυτό, αφού ουσιαστικά ήταν λίγο Μοσχοφίλερο ανακατεμένο με Ρούτιν.

Όντως έτσι έγινε και απ' εκεί... Αναδεικνύοντας το Μοσχοφίλερο βόλαμε το ελληνικό κρασί σε μια παρεία, γι' αυτό και μας ακολουθήσαν πολλοί βγάζοντας τόσες επικές.

Όταν ανακινώσατε στους δικούς σας ανθρώπους -τους γονείς σας, τους φίλους σας- ότι θα προχωρήσετε με την αγορά ενός οινολογίου, πως ήταν η αντίδρασή τους;

Ήταν ένα άσπιο ανεξάρτητο. Από πολύ νωρίς δεν είχα οικονομική εξάρτηση απ' το σπίτι μου. Δούλευα, σπούδαζα και δεν είχα τον γιορμάτο και τη μορφή μου

στέλνον κρασί. Απ' την άλλη, οι φίλοι μου γελούσαν και μου έλεγαν πως πάω να μελίζω κυνικά να έχω καν το κρασί. Για να γίνεις επικαιρημένος στο κρασί έπρεπε να έχεις λιμνίσι το θεωρητικό σου και να επενδύσεις. Έκανα όμως κι άλλες δουλειές και συγχρόνως άρχισα να επενδύω στο κρασί. Ήταν πολύ δύσκολο, δεν θα πω ψέμα. ... Αλλά πέτυχα, ήθελα να τα καταφέρω.

Η έλλειψη γνώσης, η απουσία βοήθειας απ' το κράτος, η δυσπιστία ενδεχομένως που αντιμετώπιζατε απ' τους οινολογούς δεν σας φόβισαν;

Όλο το προβλήματα με έκαναν να γίνω επικαιρημένος κάτι που ποτέ δεν είχα σκεφτεί. Δεν είχα τίποτες βάλει. ... Ήθελα γίνω αναλόγος, να κάνω το κρασί και να το αναδεικνύω. Όταν όμως είδα το μέγεθος και τον τρόπο που αντιμετώπιζαν οι επικαιρητές την ιστορία του κρασιού αποφάσισα να γίνω επικαιρημένος. Εκείνη την περίοδο ήμουν 4-5 άτομα με την ίδια λογική. Ήταν ο Γεροβασιλείου, ο Σκούρας και οι άνθρωποι με τις ίδιες καταβολές, απ' τη Παλλήνη. «Υποκαταστήκαμε» λίγο πολύ να γίνουμε επικαιρητές του κρασιού.

Εντονίστηκε καχυποψία ως Κύπριος, απ' τη στιγμή που δεν είχαμε παράδοση στο κρασί; Βέβαια! Ήμουν ένας που ήρθα απ' το νοτινίσι να δεν μπορούσαν να δεχτούν ότι ξημέρασα οικονομικές οινολογίες. Απ' την άλλη, έχω την αίσθηση

πως η σύμπτωση χαρακτηρίζει τον κλάδο των οινολογών. Διάβασα τον Σκούρα να λέει καλά λόγια για σας, για τον Μπουτάρη κ.ο.κ. Αυτό πώς επετεύχθη;

Υπάρχει ένας αλληλοσεβασμός μεταξύ μας. Μην ξρωξός ότι εμείς φτιάχνουμε την εικόνα του κρασιού όπως είναι σήμερα. Κάνουμε το σκελετό, το πλάνα και δώσαμε τις μορφές μας. Τότε υπήρχαν συμφέροντα και άνθρωποι που πίστευαν ιδεολογικά πως οι δυνατότητες του ελληνικού κρασιού είναι συγκεκριμένες, γι' αυτό και χρειάζονταν βοήθεια από ξένες ποικιλίες. Εγώ αυτό μας έβρισκε αντίθετος γιατί δεν αναδείκνυε τον ελληνικό αμπελόφυτο. Επιδόσαμε όμως την όσωση μας. ... Απ' το '96 μέχρι σήμερα δημιουργήθηκαν περισσότερα από 1.000 οινολογία στην Ελλάδα τα οποία είναι ενταγμένα σε αυτή τη φιλοσοφία. Μπορεί να μην είναι όλα βιώσιμα αλλά έχουν ένα δρόμο να ακολουθήσουν.

Το ελληνικό κρασί έχει τη θέση που του αξίζει στις διεθνείς αγορές;

Όχι ακόμα. ... Είναι όμως σε καλό δρόμο. Στην Ελλάδα υπάρχουν ένα κράτος το οποίο βάζει

εμπόδια-γραφειοκρατία, υπεραφορολόγηση κ.λπ. - σε ορισμένες περιπτώσεις θέλει να αναπτυχθεί. Πρέπει λαϊκόν να δουλέψω μόνος σου χωρίς τη βοήθεια του κράτους. Κάποια οινολογία, μοζιμπήκαμε και κάναμε ένα σοβαρό προαίτιο στην Αμερική την οποία δουλεύουμε πάνω από 20 χρόνια. Η αναγνώριση που έφταται λαϊκόν δεν είναι τυχαία. Υπάρχει στρατηγική και όραμα. Το πρόβλημα δεν είναι να πουλήσεις 20 χιλιάδες φιάλες στην Ελλάδα ή την Κύπρο αλλά να καταφέρεις να είσαι υπολογίσιμος παίκτης στην παγκόσμια σκακιέρα. Να ζήσουν στην Κίνα πικος είναι ο Τσίλιππος, να ζήσουν στην Αμερική πικος είναι ο Γεροβασιλείου. Θέλει πολλή δουλειά όμως για να τα καταφέρεις αυτό.

Με το κυπριακό κρασί ασχολείστε;

Το ξέρω, το αγαπώ και πιστεύω πως έχει προσοπία. Πάει βέβαια με οργισμένους. Υπάρχει πλάνο για να γίνει οινολογία που αγοράζουν το κρασί, να καταλαβαίνουν αλλά το πρόβλημα και εδώ είναι η οργάνωση και η αποδοχή στρατηγικής. Οι κυβερνήσεις κάνουν επιφανειακές κινήσεις. Γίνονται ανεξάρ-

τες προσπάθειες και ο καθένας ασχολείται με τις γνησιές ποικιλίες του. Δεν υπάρχει ένα στρατηγικό σχέδιο του κλάδου.

Πείτε μου κάτι τελευταίο: Κόκκινο, λευκό ή ροζέ;

Αναλόγως με το τι τρώω.

Πιστεύετε σε εκείνο τον κλασικό μύθο που λέει κόκκινο κρασί με κρέας, λευκό με ψάρι;

Όχι απόλυτα. Μπορείς να πεις ένα ελαφρύ κόκκινο, που παίρνουν πολύ τέλει υαί, με ένα ψάρι. Ή να πεις ένα κρασί απ' τη Σαντορίνη με ένα κρέας. Ή σαρδέλες με κρέας. Απ' το δικό μου έχω πάντα μια μικρή αδυναμία στο Μοσχοφίλερο. Είναι το πρώτο μου κρασί, είναι αυτό που με ενδιέχει. Φέτος μάλιστα προσπάθησα να κυκλοφορήσουμε ένα ροζέ από Μοσχοφίλερο το οποίο έχει φοβερές δυνατότητες. Έχει πολλά να δώσει ακόμα ως ποικιλία. **Υπάρχει κάτι στη ζωή σας το οποίο αν δεν συνέβαινε, δεν θα ήσασταν αυτός που είστε σήμερα;**

Ο πόλεμος. Ήταν κάτι που επιβίβαζε απόλυτα την διαί μου γενιά. Υπηρετούσε το 74, ήμουν ανθυπολοχαγός. Σε μια μέρα είδα να αλλάζει ο τόπος μου, ολόκληρη η Κύπρος. Αυτός είναι

και ένας απ' τους λόγους που δεν θέλω να έρχομαι. Θέλω να μείνω με τις αναμνήσεις που είχα πριν τον πόλεμο.

Πού υπηρετήσατε;

Ήμουν εκπαιδευτής ιατρουμένων, αλλά τότε υπηρετούσα σε μια μονάδα όπου εφείκε να σπαν στο να κάνουμε σκακιέρσεις καποικισμένων περικιών. Όταν οι Τούρκοι εγκατέλειπαν τα σπίτια τους, τα παγίδευαν. Μαζί με την ομάδα μου μπαίναμε πρώτα εκεί, ελέγχαμε τα πάντα και μετά έμπαινε ο δικός μας στρατός. Για παράδειγμα, έμπαινες σε ένα σπίτι, διέφορσε και άνοιγες το ψυγείο να πάρεις νερό και γινόταν έκρηξη, γιατί το ψυγείο ήταν παγιδευμένο με εκρηκτικό μηχανισμό. Δεν φανταζόσαι πόσες σπείρες είχαμε με αυτό τον τρόπο. ... Στο τάγμα το δικό μου είχαμε πάνω από 40 άτομα νεκρούς. Θα μπορούσα να ήμουν και εγώ ένας απ' αυτούς. Άνθρωποι που ήταν δίπλα μου πέθαναν γιατί ήταν στη λάθος θέση, τη λάθος στιγμή.

Πιστεύετε στην τύχη;

Απόλυτα! Έμαθα ότι η τύχη είναι με τους τυχερούς. Και το θυμάσαι αυτό! Και το ότι έχω κρασί, πόσο ήταν αλλά μου βγήκε σε καλό.